ցած ուրախութիւնն ալ ։ Աս մտածութիւններով՝ ինչպէս որ մերթ ընդ մերթ հրատարակեր ենք, առ ժամն ալ առնցմէ մէկը կ'ընծայենք Լուսաւորչասէր որդւոց իբրև ախորժական նուէր մը՝ իրենց սրբազան Հօրը և անոր աստուածարեալ որդւոցը ու թոռանցը յիշատակը տօնախմբած օրերը ։ Ասոր թելերը տխուր են, ու արցունքներ վազցընելով զարնուած, ուստի շատ ալ սրտաշարժ, և իբր թէ թարգման մը ճշմարիտ հայրենասիրաց ըղձիցն ու փափագանացը ։ Մե՛ղք որ քերթողը՝ Հայկական Պառնասին տակ իւր անունը քօղարկելով՝ իր սիրտը միայն ու հայրասէր զգացմունքները ուզեր է մեզի ծանօթացընել, առանց իր ընիկ անունն յայտնելու ։

ԱՌ ՀԱՅՐՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ի Ո Ս

ԱՐՏԱՍՈՒԱՒՔ ՄԱՂԹԵԱԼ

ԱՅՍԱՒՐ ժողովեալ մանկունք, Հա՛յր պատուական, զքեւ փարիմք սիրով.
Ո՛վ Գրիգորիոս սուրբ Լուսաւորիչ քո տառապեալ հաւտից.
Զքո զաննմանելին յիշեա զչարչարանս, ամաչեմք 'ի քէն՝
Որք աւտարացաք 'ի շնորհացն, ո՛վ Ճըգնաւոր, մեր ապերախտ գործովք.
Վա՜յ մեզ գերելոցս, վա՜յ մեզ արդ. ո՞ւր զուարճասցուք յիշատակի աւուրս.
Բարձաւ խնդութիւն 'ի մէնջ և գերեցաք յաւտար ազգաց ։
Քո աստուածեղէն տաճարք ահա փարախ բարբարոսաց,
Մե՞ք ո՞ւր տաւնեսցուք ըզտաւնս անտէր անտունքս և գերութեամբ անյոյսք.
Դու Հայր մեզ եկիր այսաւր և մեք հեռի 'ի չարչարանաց տեղւոյն ։
Այսաւր է քո տաւն, ո՛վ Տէր, և մեք սըգաւոր յուրախութեան աւուրս.
Ո՞ւր ըզքեզ, սուրբ Գրիգոր, պատուեմք. 'ի Շողակա՞թն թէ 'ի Բագուանըն մեծ,
Ո՞ւր զքեզ աւրհնեսցուք, Վըկայ, 'ի Հռիփսիմեա՞նք թէ 'ի Վիրապըն սուրբ.
Յափըշտակեցին 'ի մէնջ, մատեան հեթանոսք 'ի ժառանգութիւնըս քո.
Ողբա՛ ըզմեզ այսաւր, ո՛վ Հայր, զքո զաւտարացեալ մանգունքս.
Աշխարհն աւտարաց մատնած, մեք պանդուխտք յերկրի աւտար շըրջիմք.
Չիք մեզ մըխիթար վըշտիս, այլ եմք պատկառած 'ի մէջ ազգաց բազմաց.
Ոչ կարեմք տանել, ո՛վ Հայր, ոչ կարեմք տանել զաննմանելի զայս վիշտս.
Յայս 'ի տաժանմանց ստիպեալք, աղաղակեմք առ քեզ լալով յերկինս.
Լուր զհառաչանս, լուր, Տէր, և այց արա քո մոլորեալ հաւտիս.
Զվերաւք խոցոտեալ մարմնոյ ցոյց Քրիստոսի և հաշտեցո ընդ մեզ.
Թերևս լիցի մեզ դարձ և քաւեսցէ զբազմութիւն մեղացն ։
Մեղաք անաւրէնքս, մեղաք և չիք բանալ մեզ զբերանըս մեր.
Ամաւթ քեզ եղաք, սուրբ Տէր, և անպըտուղ քոյ սերմանըն երկիր.
Բայց մի՛ զմեզ խպառ ատեր, Հա՛յր որդեսէր և բարեգո՛ւթ Հովիւ.
Առ քեզ պաղատիմք, ո՛վ Հայր, և աղաչեմք կեցո դարձեալ զմանկեալքս ։

Ձայն բարձեալ յերկինս առ քեզ
Այսաւր մեք գոչեմք յերկրէ.
Սուրբ Հայրըդ Գրիգորիոս,
Մեղմք տառապեալ որդիքս։
Տան յիշատակի քո մեծ
Ի մէջ ընդհանուր ազգաց
Որք ուրախանան 'ի քեզ
Պար մեծ խնճոյից առեալ՝։
Իսկ մեզ յաճախէ այսաւր
Սուգ և արտասուաց հեղումն,
Զի զքեզ մեծարել ցանկամք
Եւ չիք մեզ տաճար կամ տուն։
Զի ճոխ ճշմարիտ տեսիլն
Առ մեզ աւարտեալ լըցաւ.
Գայլք գառանց եղեն հովիւք
Եւ դառնացուցին զԱստուած։
Մեղք մեր և մերոցըն հարց
Յաղթեաց ողորմած կամացն.
Սակս որոյ մատնեալ եղաք
Տերանց խըստասիրտ արանց։
Որով ճարակեցին ըզմեզ
Ջընջեցին զաւթոռ տերանցն,
Չիք մեր Թագաւոր այսաւր
Եւ ոչ քահանայ յաթոռ։
Զքո զաստուածեղէն ձեռացդ
Զսրբարան շինեալ տաճարն
Պղծեցին անսուրբ ձեռաւք
Զպաշտաւնեայս 'ի նմա զենեալ։
Զքո չարչարանաց սուրբ վայրն
Ինքեան սեփական ստացան,
Եւ մեք կարօտեալք այսաւր
Չունիմք հանդիսի տեղի։
Զայն իմանալի հրաշիցն
Շինեալ ըզգալի խորանն՝
Բնակ կեդարացիքն ունին
Հաւտից և խաշանց փարախ։
Սուգ է կերակուրըն մեր,
Ըմպելի՝ արտասուր աղի.

Չիք որ մըխիթար լինի,
Կամ զայս աղաւթիւք կարճէ։
Մեզ Երեմիաս պիտէր
Որ զայս ողբալով հընչէր.
Կամ այն Դանիէլըն մեծ,
Որ խոստովանէր ուղիղ։
Մեզ երեք Մանկունքն այսաւր՝
Թերևս ըզգայլին զվըտանգս
Գերեացս՝ թախանձել զաստուած
Մաղթէին լինել գըթած։
Ծանրացեալ բեռանց վշտացս,
Յիմար իմաստից արար.
Յոյս մեր փըրկութեան հատաւ
Զմեզս խոստովանել հեղգամբ։
Հայր սուրբ քո գըթած կամաւքդ
Ի մեզ յանըզգայքս նայեաց.
Լեր մեզ վերըստին բըժիշկ
Ի յայս հոգեկան վիրացս։
Մի, Տէր, բարկանար իսպառ.
Մի յանաւրինեալս հայիր.
Ով Հայր պատուական և սուրբ.
Ընկալ զպաղատանըս մեր։
Այսաւր զչարչարանըս քո
Զայն անտանելին և զմեծ
Տուր մեզ քաւութեան նըւէր
Հաշտել Քրիստոսի ընդ մեզ։
Փոխան անաւրէն հաւտիս,
Զքեզ գոլ աւրինացն անբիծ
Տամք երրորդութեան միջնորդ
Քահանայ քաւեա ըզմեզ։
Որք հատուցանեմք զպատիժ
Մեղաց մեր այսաւր յաշխարհս,
Մի բաժանեսցուք 'ի քէն
Տանել յանվախճան 'ի կեանսդ։
Ով սուրբ Հայր Գրիգորիոս,
Առ զմեր գոհութեան նըւէր
Տուր Երրորդութեանդ 'ի փառս
Այժմ և յաւիտեանս. Ամէն։

---

1 Կ'ակնարկէ անշուշտ բաց 'ի Յունաց նաև Նէապօլսեցւոց ու բոլոր Իտալիոյ հարաւակողման Լուսաւորչին մեծահանդէս տօնախմբութիւնը, վասն զի սրբոյն Գրիգորի աստուածարեալ գըլուխն ու ձեռաց թաթը, ինչպէս նաև շղթան՝ որով որ կապուեցաւ, ու մաս մ'ալ մահակէն որով որ բրածեծ եղաւ, 770ին ատենները Կոստանդնուպօլսէն՝ ուր մեծ պատուով կը պահուէին, քանի մը կուսանաց ձեռքովը Նէապօլիս կամ Նաբօլի քաղաքը տարուեցան, ու մեծակառոյց եկեղեցի մ'ալ իրեն նուիրեցաւ. քաղաքացիք իրենց ջերմեռանդութեանը համեմատ մեծամեծ շնորհքներ ընդունելով սուրբ Լուսաւորչէն՝ զինքը իրենց երկրին մեծ պաշտպաններէն մէկը կը համարին ու փառաւոր թափօրներով տօնն ալ կը կատարեն սեպտեմբերի 30ին (18) ուխտօրէնք։ Նոյն ջերմեռանդութիւնը նաև Հռոմայ բոլոր սահմանին մէջ տարածուելով իննօրեայ պատրաստութեամբ Լուսաւորչի տօնը կը կատարեն՝ առանձին մեր ազգին համար աղօթքներ ալ մատուցանելով. այս բանս ալ պզտի գրգիռ մը չէ մեզի մեր Հօրը ունեցած եռանդուն սէրն ու ջերմեռանդութիւնը օրէ օր աւելցընելով աճեցընելու՝ փոյթ ունենալով մեր Հօրը նաև երկրիս վրայ առաւելագոյն փառացը։